

Lies van Campen,
programmamanager KRW
bij Rijkswaterstaat

Elaine Alwayn,
directeur Water en Bodem bij
het Ministerie van
Infrastructuur en Waterstaat

Louis Schouwstra,
coördinerend hoofd­ingenieur-directeur
Rijkswaterstaat van het programma KRW

Titus Livius,
directeur Algemeen waterbeleid en
Veiligheid bij het Ministerie van
Infrastructuur en Waterstaat

Inleiding Jaarrapportage

‘We moeten het echt samen doen’

De opdrachtgevers en opdrachtnemers binnen het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat van het programma KRW gaan met elkaar in gesprek over ecologische waterkwaliteit. Wat bindt hen, hoe werken ze samen en wat is hun kijk op hoe je stuurt en bijstuurt om het juiste resultaat te bereiken? Een openhartig gesprek.

“Je liep echt door een bak met drek, vol alg en dode vissen. Het was heel erg vies. Wat een verschil met nu! Dat had ik me vroeger niet kunnen voorstellen.”

Louis Schouwstra

Wat hebben jullie persoonlijk met water?

Lies van Campen, programmamanager KRW bij Rijkswaterstaat: ‘Ik ben geboren in Zeeuws Vlaanderen, vlakbij de Westerschelde, bij Het Verdrongen Land van Saefthinghe. Voor mij is waterbeheer ontzettend natuurlijk en belangrijk.’

Louis Schouwstra, coördinerend hoofd-ingenieur-directeur Rijkswaterstaat van het programma KRW. ‘Ik groeide op aan de Randmeren en ging er als kind vaak windsurfen. De waterkwaliteit was daar dramatisch. Je liep echt door een bak met drek, vol alg en dode vissen. Het was heel erg vies. Wat een verschil met nu! Dat had ik me vroeger niet kunnen voorstellen.’

Titus Livius, directeur Waterveiligheid, Klimaatadaptatie en Bestuur bij het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat: ‘Ik wandel graag en was laatst in de Noordwaard, Biesbosch. Als je zo’n gebied ziet: goed voor waterveiligheid, maar ook met prachtige natuur waarvan mensen volop genieten. Je ziet dat al die functies prima kunnen samengaan.’

Elaine Alwayn, directeur Waterkwaliteit, Ondergrond en Marien bij het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat: ‘Voor mij persoonlijk is waterkwaliteit heel belangrijk. Ik woonde in mijn jeugd jarenlang in India en daar ervaar je aan den lijve hoe belangrijk schoon water is en hoe groot het verschil met Europa is.’

Wat zijn de speerpunten van de minister op watergebied?

Elaine: ‘De minister vindt waterkwaliteit erg belangrijk. Er is voor natuur en waterkwaliteit onder het nieuwe regeerakkoord 275 miljoen euro beschikbaar gekomen. We besteden dat geld voor een deel aan de problematiek rond medicijnresten in het water en het omgaan met nadelige effecten van de landbouw. Ook willen we een impuls geven aan het verbeteren van de natuur en de waterkwaliteit van de grote wateren. Dit doen we samen met het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.’

Louis: ‘De vlag ging wel uit toen we dit hoorden. Ik denk dat de minister het als kans ziet dat we met dit bedrag goede dingen kunnen doen voor Nederland. Voor recreatie, gezondheid en natuur.’

Lies: Ik vind het ook wel erkenning.

Waterproblemen zijn vaak wat onzichtbaar, maar het zijn wel écht grote problemen. Als het Grevelingenmeer gewoon stinkt en bacteriematten op een bepaalde diepte leven, dan is dat een serieuze kwestie. De aandacht voor waterkwaliteit is dan ook zeer welkom.’

Het doel is uiteindelijk: het watersysteem in balans brengen. Hoe kijken jullie daartegen aan?

Louis: ‘We streven naar biodiversiteit, proberen alles te doen om dat te bereiken en te komen tot een balans waarin de natuur tot zijn recht komt. Terug naar hoe het ooit was, kan misschien niet altijd, maar je kunt wel proberen omstandigheden te creëren waarin de ecologie een kans krijgt zich weer te ontwikkelen.’

Lies: ‘Inderdaad, en de maatregelen zijn helemaal niet zo moeilijk! Als je ze maar ziet. Denk aan ’s nachts de sluisdeuren openzetten om vissen door te laten. Logisch, zeggen we nu, maar vroeger dachten we daar niet aan.’

Titus: ‘Vroeger lag die focus er minder. Ook daarin is een balans te herstellen. Aandacht voor meer dan alléén veiligheid. Nu kijken we ook vanuit de ecologie naar zo’n sluis. Dat is alleen maar goed. Inzichten veranderen voortdurend.’

De maatregelen van het KRW-programma moeten in 2027 genomen zijn. Wat is daarvoor nog nodig?

Elaine: 'Allereerst: de waterkwaliteit is niet opeens perfect. Als we alle maatregelen voor 2027 nemen, duurt het ook nog een tijd voor we effect zien. Ik denk dat we op koers liggen, maar het is een grote klus. Nederland heeft veel onnatuurlijke wateren en het is echt een uitdaging die weer in balans te brengen.'

Lies: 'We voeren 600 maatregelen uit en begonnen daar al in 2008 mee. In de tussentijd zijn er ontzettend veel ontwikkelingen, nieuwe inzichten en ervaringen. Die willen we toepassen in de maatregelen om die zo effectief mogelijk uit te voeren. Hier en daar sturen we dus bij. Denk aan rivierhout. In 2008 dacht daar nog niemand aan. In de tweede tranche is dat dus een maatregel geworden. En zo zie je het programma evolueren.'

Welke rol speelt monitoring bij dat bijsturen en verder verbeteren?

Louis: 'Er is een toenemende aandacht voor monitoring, waarbij we een beter inzicht krijgen in de ontwikkeling van de waterkwaliteit ten opzichte van de gerealiseerde maatregelen. Uiteindelijk gaat het ons daar ook om: niet de maatregelen, maar de

effecten zijn belangrijk. Dus monitoring is cruciaal. Met monitoring leer je bovendien stapje voor stapje meer over het systeem en met die kennis kun je ook beter ingrijpen.'

Titus: 'Ja, en de manier waarop je de dingen doet, wordt steeds belangrijker. Zo vinden wij het als opdrachtgever belangrijk dat Rijkswaterstaat zo duurzaam mogelijk werkt. Bijvoorbeeld door materialen opnieuw te gebruiken.'

Lies: 'Dat willen wij zelf ook graag en is een mooie prikkel. Ik moet ook zeggen dat de samenwerking met Titus als opdrachtgever erg prettig is. De oeverstenen aan de IJssel willen we graag hergebruiken, maar dat lijkt niet te kunnen omdat ze te divers van grootte en samenstelling zijn. Dan merken we dat het Ministerie opveert en probeert daar toch beweging in te krijgen, zodat wij die stenen maar niet hoeven weg te gooien. Samen zoeken we dan ruimte om het toch mogelijk te maken.'

Hoe zien jullie de relatie opdrachtgever-opdrachtnemer?

Titus: 'Als ministerie zijn wij de opdrachtgever aan het programma en is Rijkswaterstaat de opdrachtnemer. Maar in de praktijk zijn de verhoudingen niet zo star. Ik ben hier nog niet

zo lang, maar uit wat ik heb gezien, werken we goed samen. Wat ik ook prettig vind: we werken niet vanuit verschillende agenda's, maar hebben samen echt één doel.'

Elaine: 'Er is geen hiërarchie in de zin van: Rijkswaterstaat doet alleen wat het Ministerie zegt. Er is zo veel kennis bij Rijkswaterstaat aanwezig dat we daar wel naar moeten en ook willen luisteren. Het is echt een gelijkwaardige relatie. We hebben elkaar ook gewoon nodig.'

Lies: 'Ik sluit me daar helemaal bij aan. Ieder zit op zijn eigen plek en opereert vanuit zijn eigen taak, maar in de praktijk zie je dat we heel collegiaal samenwerken.'

Louis: 'Het voelt alsof we dit samen doen en samen dezelfde doelen nastreven. Wat belangrijk is voor ons, is dat we laten zien dat we betrouwbaar zijn en ons houden aan budgetten of plannen. Dat blijft een opgave, maar die zakelijkheid houdt ons wel scherp.'